

NORDISKA SKÄRGÅRDSSAMARBETET

Landstingshuset
Hantverkaregatan 45
Stockholm

RÅDSMÖTESPROTOKOLL

12 maj 2016 version
Kl. 10.05- 11.50

Presidium: Gustav Hemming, rådets ordförande
Föredragande: Annastina Sarlin, samarbetschef
Lars Nyberg, styrelsens ordförande

§ 1 Mötets öppnande

Ordförande Gustav Hemming öppnade mötet kl. 10:05 och hälsade alla välkomna till Landstingshuset.

§ 2 Mötets beslutsförhet – namnupprop (Bilaga 1)

Slutlig kallelse till mötet skall enligt stadgarna sändas ut minst två veckor före mötet, vilket skedde via e-post 25 april. Mötet konstaterades vara formellt beslutfört, då tillräckligt antal rådsmedlemmar och ersättare var närvarande: sammanlagt 12 av 17 (markerade med X nedan).

SAMARBETSRÅDET

Länsstyrelsen i Stockholms län

Stockholms läns landsting

Länsstyrelsen i Uppsala län

Region Östergötland

Skärgårdskommunerna, Åland

Egentliga Finlands Förbund

Egentliga Finlands NTM-central

Nylands förbund

Nylands NTM-central

SAMARBETSSTYRELSEN

Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län

ORDINARIE MEDLEM

Chris Heister

Lars Nyberg

Gustav Hemming x

Urban Ryadal x

Jan Olov Sundström

Peter Egardt

Göran Gunnarsson x

Madelene Ahlgren-
Fagerström x

Kennet Lundström x

Andreas Johansson

Kari Häkämies x

Stefan Wallin

Benjamin Donner

Tommy Björkskog x

Kari Ranta-Aho x

Thomas Blomqvist

Maria Konsin-Palva x

Anna Waxin x

PERSONLIG ERSÄTTARE

Lars Nyberg x

Ulrika Geber

Eva Lannerö

Staffan Holmberg

Bo Persson

Peter Huotila

Bengt Nordström

Jan-Peter Kullberg

Kaj Törnroos

John Wrede x

Tarja Nuotio

Tarja Rinne x

Sven Ivars

Tiina Rinne-Kylänpää

Seppo Jaakonmäki

Jaakko Jalonen

Mikaela Ahlman

Vakant

Länsstyrelsen i Stockholms län	Lars Nyberg (x)	Ulrika Geber
Stockholms läns landsting	Matts Lindman x	Vakant
Länsstyrelsen i Uppsala län	Christel Benfalk x	Peter Huotila
Östergötland	Carl Hamilton x	Anna Jacobson
Ålands skärgårdskommuner	Christian Pleijel x	Gun-Mari Lindholm
Egentliga Finlands Förbund	Sami Heinonen x	Sonja Palhus
Egentliga Finlands Närings- trafik- och miljöcentral	Kari Ranta-Aho (x)	Seppo Jaakonmäki
Nylands Förbund	Per-Stefan Nyholm x	Juha Eskelinen
Nylands Närings-, trafik- och miljöcentral	Maria Konsin-Palva (x)	Mikaela Ahlman
SEKRETARIATET	Annastina Sarlin	

§ 3 Godkännande av dagordningen

Föredragningslistan godkändes.

§ 4 Val av två protokolljusterare

Till protokolljusterare valdes Göran Gunnarsson och Kari Ranta-Aho.

§ 5 Anmälningssärenden

Inga anmälningssärenden.

§ 6 Godkännandet av Samarbetsrådsprotokollet för år 2015

Föregående rådsmötesprotokoll var utskickat inför mötet och godkändes.

§ 7 Fastställandet av verksamhetsberättelse, balansbok och revisionsberättelse för verksamhetsåret 2015

GH hälsade ASS välkommen till Skärgårdssamarbetet. Verksamhetsberättelse, balansbok / bokslut och revisionsberättelse för 2015 var utskickade inför mötet. Handlingarna kommenterades, varefter rådsmötet godkände verksamhetsberättelsen och revisionsberättelsen och fastställde bokslutet för år 2015.

§ 8 Beviljandet av ansvarsfrihet för samarbetsstyrelsen och samarbetschefen.

Rådsmötet beviljade ansvarsfrihet för styrelsen och samarbetschefen. Maria Konsin-Palva, Lars Nyberg, Kari Ranta-Aho deltog inte i beslutet angående styrelsen.

§ 9 Fastställandet av ledamöter och suppleanter i Samarbetsstyrelsen 2015-2016

Rådsmötet fastställde styrelsens ledamöter enligt styrelsens förslag: Christel Benfalk, Carl Hamilton, Sami Heinonen, Maria Konsin-Palva, Matts Lindman, Lars Nyberg, Per-Stefan Nyholm, Christian Pleijel och Kari Ranta-Aho.

§ 10 Val av ordförande och vice ordförande för Samarbetsstyrelsen

Rådsmötet valde i enlighet med styrelsens förslag Lars Nyberg till styrelsens ordförande och Sami Heinonen till vice ordförande.

§ 11 Verksamhetsplan och budget för år 2016

LN presenterade styrelsens förslag till verksamhetsplan 2016 för NSS. Planens struktur utgår från de tre hållbarheterna (ekologisk, social och ekonomiskt) samt att samarbetet ska fungera som en plattform för gränsöverskridande projekt. Styrelsen föreslog att budgeten och verksamhetsrapporteringen fortsättningsvis bör återspegla denna struktur.

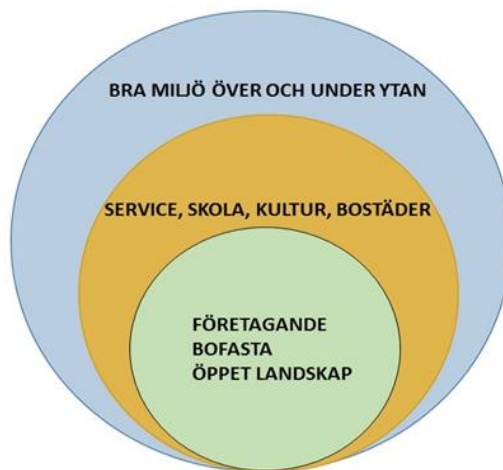

Bild 1: Hållbarhetsmodell och prioritering inom NSS verksamhet, som har skärgårdsområden som utgångspunkt.

Ekologiska hållbar utveckling innebär i skärgården en bra miljö tills lands och sjöss. Den sociala hållbarheten innebär tillgång på service, skolor, kultur och bostäder. Ekonomisk hållbarhet innebär i skärgården livaktigt företagande, bofasta invånare och öppna landskap. Till skillnad från regionalutveckling i tätorter ligger tyngdpunkten i skärgårdsarbetet på att tillgodose den sociala hållbarheten enligt ovan, för att skapa förutsättningar för en ekonomiskt hållbar utveckling.

NSS är ett värdefullt nätverk men har begränsade resurser. Därför är det väsentligt att begränsa antalet frågor som NSS tar sig an samtidigt.

Ekologiskt hållbar utveckling

Här finns ett antal fungerande nätverk och starka aktörer. Styrelsen föreslår att NSS inte prioriterar detta för egna insatser under året, men följer utvecklingen för att kunna ta ställning till framtida insatser.

Socialt hållbar utveckling

NSS fokuserar för närvarande på denna hållbarhetsdimension. I6 februari 2016 arrangerade NSS ett Skolseminarium i Stockholm. Skolfrågan tillhör de stora utmaningarna i flertalet skärgårdsområden. Om skärgårdsområden inte kan erbjuda grundskoleundervisning inom rimligt avstånd kan man inte heller förvänta sig att skärgården förblir befolkad året om. Anställda i skolsektorn har svårt att resa på seminarier så det finns intresse att NSS arrangerar ett motsvarande seminarium även på den finska sidan.

Lokal tillgång till service. Frågan rymmer ett stort antal servicefunktioner. NSS anordnar ett seminarium i frågan i samband med rådsmötet. Styrelsen avser återkomma med fördjupningar avseende några frågor, bl.a. bredband och avfallshantering.

Kvinnor i skärgården, Skärgårdskvinnoseminarium har arrangerats sedan år 1985, med deltagare från Stockholms, Ålands, Åbolands och den svensk-estniska skärgården. NSS har årligen bidragit med ett litet ekonomiskt stöd. 2016 äger evenemanget rum på Åland (Mariehamn och Lappo). Ungas villkor och företagande är andra viktiga frågor som NSS tidigare ägnat insatser..

Hållbar ekonomisk utveckling

Närmat, stöd till ett nytt nätverk om närproducerad mat, enkät, eventuellt seminarium hösten 2016. Bostäder för anställda i skärgårdsföretagen och nya generationers familjer. Detta är en nyckelfråga för en levande skärgård men har visat sig svår att tillgodose. En idé är att anordna en arkitekttävling för smarta lösningar.

Besöksnäringen, NSS bevakar utvecklingen för eventuella insatser senare. Aktuella frågor är projektet St. Olofs vandringsled, maritima kulturarvet, utveckling av gästhamnar samt geologiska sevärdheter.

Projektplattform och samarbete

NSS deltar i och anordnar vid behov match-making möten för att medverka till projekt med stöd av EUs program, nu senast om små gästhamnar i Raseborg i mars 2016, Närmast pågår planering för ett möte mellan Leader-grupper från Sverige, Finland och Åland..

NSS geografiska område har några luckor bestående av Sörmland och fasta Åland: Styrelsen arbetar för närvarande för att de båda regionerna ska återinträda i NSS.

Mötesdeltagarnas synpunkter och reflexioner:

Bostadsfrågan är viktig. Intressant idé med arkitekttävling, som kunde skapa en diskussion om vad som krävs för att få ned bostadskostnader, och särskilda lösningar för skärgårdsmiljöer.

En annan möjlighet är att studera skillnader i *regelverken* mellan länderna. Hur ser reglerna ut i Sverige, Finland och på Åland, och hur skiljer de sig åt? Kan vi lära av varandra? Kan strandskyddet utvecklas för att tillgodose både boende och miljöskydd? NSS har knappast förutsättningar att påverka regelverk men det kan vara av värde att göra jämförelser mellan nationella regelverk. Inte endast regelverken lydelse utan även deras praktiska tillämpning är av intresse. En annan aspekt är hur markanvändningen regleras.

Boendet i skärgårdsområdet har olika former. Somliga har även en bostad på fastlandet men bor ute i skärgården mesta tiden. Även deltidboende bidrar till underlaget till service och kommunikationer. I Stockholms län råder stor bostadsbrist. Möjligheter att utveckla skärgården förutsätter att det finns områden för att bygga hus. På Möja har företagare skapat nya möjligheter, deltidboende har vänt utvecklingstrenden på ön. En viktig målgrupp är personer med möjlighet till distansarbete.

Skärgården lyfts ofta fram som en tillgång men vill man satsa på en levande skärgård måste man också hantera det faktum att skärgården lever under helt andra förutsättningar än fastlandet, exempelvis vad gäller tidsförbrukning för resor jämfört med på fastlandet. Tydliga roller är viktigt för att komma tillrätta med problemen – vem har ansvar för vad, exempelvis glesbygdsutveckling. Skärgården är en glesbygd. Det skulle vara önskvärt med nya idéer och förslag för boendeformer i skärgårdsförhållanden. Markplaneringen är den dominerande aspekten i de flesta planer. Mark- och havsplaneringen hänger ihop men vi har mer möjlighet att påverka markplanering.

På Kökar finns ett "inflyttningsteam" av privata företagare som lotsar presumtiva inflyttare och hjälper till med praktiska frågor. De unga (återinflyttare) bör få stöd och råd för att kunna prova på att bo i skärgården. Det finns brister i marknadsföringen av skärgården som en boningsort med möjligheter, detta trots flera försök. Ett gemensamt marknadsföringsprojekt kunde lyfta fram skärgårdskommunerna. Demografin är alarmerande och detta har ingen förnärvarande på agendan.

Det behövs aktioner nu om det alls skall finnas en skärgård med invånare året om. Hur kan man påverka attityder så att skärgården lockar nya invånare?

Besöksnäringen är viktig med tanke på att locka yngre invånare. Ett seminarium kring detta kunde vara intressant. Förslagsvis inbjuds expertis från Danmark. Nya idéer och goda exempel behövs. Miljöpolitik är även näringspolitik. Hur gör man kloka avvägningar mellan miljön och bostäder och företag för en levande skärgård? Nord-Syd-linjen (Arholma-Nynäshamn) får ytterligare ett försöksår säsongen 2016. Kanske detta skulle kunna utvidgas till en sammanhängande linje Sverige – Åland – Finland. Det skulle stärka kontakterna mellan våra skärgårdar. Inledningsvis bör bra bytesmöjligheter säkerställas t.ex. i Kapellskär.

Skolsektorn i Sverige är inriktad på stora centralskolor och det är en utmaning att bedriva verksamhet i små skolor inom ramen för regelverken. I Finland är lagstiftningen annorlunda, bl.a. avseende kompetenskrav och behörighet för lärare. De gäller att forma regelverken så att man tar vara på styrkor och minimerar svagheter. Arbeta offensivt – fråga hur vi kan utveckla världens bästa skola. Skolseminariet påvisade att i synnerhet elever med specialbehov har bättre förutsättningar i mindre skolor. Dessa skolor har ett mer utvecklat socialt nätverk.

Inom kort är det 300 år sedan *rysshärjningarna* längs svenska kusten. Är det ett jubileum att uppmärksamma?

Finns det intresse för utbyte av kunskap och erfarenheter rörande den nya *havsplaneringen* mellan våra länder och områden? Många sakkunniga organisationer har redan samarbete över landsgränserna i Östersjön. Staten ansvarar för havsplaneringen, i Sverige genom Havs-och vattenmyndigheten / HaV. Kommunerna får bidrag för att delta i planeringsprocessen. I Finland har havsplaneringen starkare anknytning till markplaneringen än i Sverige.

Mötet fastställde på ordförandes fråga styrelsens förslag till verksamhetsplan för 2016 och beslöt att anteckningarna från diskussionen får vägleda styrelsen i planeringen för verksamheten framöver.

ASS presenterade styrelsens förslag till budget för år 2016. Budgetöverskottet från år 2014 och 2015 föreslås reserveras för utredningar av innovativa bostadslösningar eller andra prioriterade områden. Budgetöverskottet beror bl.a. på att skolseminariet senarelades till efter årsskiftet 2015/2016. Rådsmötet fastställde budgeten utan förändringar.

§ 12 Övriga ärenden

Kari Häkäemies tog upp frågan om Egentliga Finlands Förbunds medlemsavgift som för närvarande är högre än andras parter medlemsavgifter. KH föreslog att rådet uppdrar till styrelsen att analysera avgiftstrukturen som underlag för diskussion vid rådsmötet 2017. LN kommenterade att medlemsavgifterna är en aktuell fråga även med hänsyn till ett eventuellt återinträde i samarbetet för fasta Åland och Sörmland. Rådsmötet beslöt i enlighet med styrelsens förslag.

§ 13 Tid för rådsmöte 2017 samt val av samarbetsrådets presidium

Mötesdatumet för Rådsmötet år 2017 bestämdes till 6 april.

Förslaget till presidium för Samarbetsrådet 2016 redovisades: ordförande Göran Gunnarsson, Region Östergötland, första vice ordförande Kari Häkäemies, Egentliga Finlands Förbund och andre vice ordförande landshövdingen i Uppsala län (nuvarande landshövding går i pension till årsskiftet). Rådsmötet beslöt i enlighet med förslaget.

§ 14 Mötets avslutande

Ordförande förklarade sammanträdet avslutat kl. 11.50

Datum: _____

_____
Gustav Hemming
Ordförande

_____
Annastina Sarlin
Sekreterare

Datum: _____

Datum: _____

_____
Göran Gunnarsson
protokolljusterare

_____
Kari Ranta-Aho
protokolljusterare